

ГЕПАТИТ В ВИРУСИ МУТАНТЛАРИ ЧАҚИРУВЧИ СВГВ ВА КЛИНИК ЛАБОРАТОРИЯВИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ

Бахронов О.О.

olimbahronov2223@gmail.com

Мавзунинг долзарблиги. Вирусли гепатит В (ВГВ) жаҳон соғлиқни сақлаш тизимида долзарб муаммолардан бири бўлиб, унинг сурункали шакллари жигар циррози ва гепатоцеллюляр карцинома ривожланишида етакчи ўрин тутди. Охириги йилларда гепатит В вирусининг (HBV) геномидаги мутациялар билан боғлиқ инфекция шакллари алоҳида эътибор қаратилмоқда. Айниқса, pre-core, core promoter ва S-гени мутациялари натижасида ривожланганидан мутант вирус шакллари клиник-лабораториявий манзаранинг ўзига хослиги билан ажралиб туради. HBV мутантлари чақирувчи сурункали вирусли гепатит В (СВГВ) кўпинча HBeAg-манфий, аммо вирус репликацияси фаол бўлган шаклда кечиб, ташхис қўйиш ва даволаш тактикасини танлашда қийинчиликлар туғдиради. Ушбу ҳолат касалликнинг яширин, лекин прогрессив кечишига олиб келиб, оғир асоратлар ривожланиш хавфини оширади.

Тадқиқот мақсади. Гепатит В вируси мутантлари чақирувчи сурункали вирусли гепатит Вда клиник белгилар ва лаборатория кўрсаткичларининг хусусиятларини баҳолаш.

Материал ва усуллар. Тадқиқотда сурункали вирусли гепатит В ташхиси қўйилган беморлар иштирок этди. Барча беморларда қуйидаги тадқиқотлар ўтказилди:

- клиник текширув ва анамнез йиғиш;
- биокимёвий қон таҳлиллари (АЛТ, АСТ, билирубин, ишкорий фосфатаза);
- серологик маркерлар: HBsAg, HBeAg, anti-HBe;

- HBV ДНК миқдорини ПЦР усулида аниқлаш;
- вирус мутантларини аниқлаш учун молекуляр-генетик таҳлил;
- жигар ҳолатини баҳолаш учун ультратовуш текшируви ва фиброз даражасини ноинвазив усуллар билан аниқлаш.

Олинган маълумотлар статистик усуллар ёрдамида таҳлил қилинди.

Натижалар. Тадқиқот натижаларига кўра, HBV мутантлари чақирувчи СВГВ билан касалланган беморларнинг кўп қисмида HBeAg манфий ҳолат сақланиб қолган бўлса-да, HBV ДНК даражаси ўртача ва юқори қийматларда аниқланди. Клиник жиҳатдан беморларда астеновегетатив синдром, ўнг қовурға остида оғриқ, диспептик шикоятлар устунлик қилди.

Лаборатория таҳлилларида АЛТ ва АСТ фаоллигининг даврий ошиши кузатилиб, айрим ҳолларда ферментлар даражаси меъёрга яқин бўлишига қарамасдан, вирус репликацияси давом этаётгани қайд этилди. Жигар фибрози белгилари мутант вирусли СВГВда классик шаклларга нисбатан тезроқ ривожланиш тенденциясини кўрсатди.

Хулоса. Гепатит В вируси мутантлари чақирувчи сурункали вирусли гепатит В клиник жиҳатдан кам намоён бўлишига қарамасдан, юқори вирусологик фаоллик ва жигар фиброзининг тез ривожланиши билан тавсифланади. Ушбу шаклларни ўз вақтида аниқлаш учун комплекс клиник, лабораториявий ва молекуляр тадқиқотлар ўтказиш муҳим аҳамиятга эга. HBV мутантларини ҳисобга олган ҳолда индивидуал даволаш стратегиясини ишлаб чиқиш жигарнинг оғир асоратларини олдини олишда муҳим ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. World Health Organization. Guidelines for the prevention, care and treatment of persons with chronic hepatitis B infection. Geneva: WHO; 2015.

2. European Association for the Study of the Liver (EASL). EASL 2017 Clinical Practice Guidelines on the management of hepatitis B virus infection. Journal of Hepatology. 2017;67(2):370–398.
3. Liaw Y. F., Chu C. M. Hepatitis B virus infection. The Lancet. 2009;373(9663):582–592.
4. Dienstag J. L. Hepatitis B virus infection. New England Journal of Medicine. 2008;359(14):1486–1500.
5. Kao J. H. HBeAg-negative chronic hepatitis B: Why do I treat it? Journal of Hepatology. 2014;61(4):865–867.
6. Brunetto M. R., et al. A serum hepatitis B virus DNA threshold for predicting treatment response in HBeAg-negative chronic hepatitis B. Hepatology. 2002;36(6):1410–1416.
7. Lok A. S. F., McMahon B. J. Chronic hepatitis B. Hepatology. 2007;45(2):507–539.
8. Yim H. J., Lok A. S. F. Natural history of chronic hepatitis B virus infection: What we knew in 1981 and what we know in 2005. Hepatology. 2006;43(2 Suppl 1):S173–S181.
9. Панченко Л. Ф. Фиброз печени: современные представления о патогенезе и диагностике. Клиническая медицина. 2015;93(6):4–9.
10. Изранов В. А. Неинвазивные методы оценки фиброза печени. Медицинский вестник. 2019;4:25–30.
11. Inoyatova F. I., Yusupalieva G. A. Chronic viral hepatitis B: clinical course and diagnostic approaches. Central Asian Journal of Medicine. 2016;2(3):45–50.
12. Seeger C., Mason W. S. Hepatitis B virus biology. Microbiology and Molecular Biology Reviews. 2015;79(1):1–29.